

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Hely: SIMONFFY-ház a város-
házával szemben

HIRDETME NYEK.

Előfizetési pénz és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők

Hírdetetlen levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hozva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre	10 ft — kr
Fél évre	5 ft —
Negyed évre	2 ft 50
Egy hónapra	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábozpetitsor egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitott 4 hasáboz petitsorért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Kedd, április 22.

79. szám.

Közraktárak Debreczenben.

(L. A.) Még csak rövid pár hónap
választ el bennünket a debreczen-nánási
vasut megnyitásától.

Bármennyire kínálgatik az alka-
lom kutatni, vajon városunk micsoda ér-
deke kívánhatta ezen új vonal kiépíté-
sét, hogy áldozatokkal hozzájárult, és
helyi piacunk, tőle mi hasznot várhat —
attól most eltértek. A jövő majd csak
meghozza a kellő felvilágosítást.

De egyet már is köszönhetünk neki:
egy fontos érvet a közrak-
tárak felállítására mellett
Debreczenben — mely kérdés
hosszabb ideig nyugodván, a vasut köz-
forgalomnak átadásával okvetlen ismét
szönyegre fog kerülni, ha csak menteni
akarjuk a mi még menthető, és nem ösz-
szetett kezzeikkel tovább is nézni, hogy
váltak meg tőlünk egyik láncszem a má-
sik után, és hogyan vonul el előttünk a
mozdony, mely H.-Böszörmény és Nánás
vidékének árúit (mellőzésünkkel) a szél-
rózsa minden irányába elviszi.

Sok történt már eddig is — úgy a
városi hatóság, mint egyesek részéről, a
kik ezen eszmével, értekezleten, bizott-
ságokban, a legjobb akarral elelve,
foglalkoztak — az eszme hasznosságának
megismertetése, a kivitelének előkészítése
tekintetében, úgy hogy most a munkát
ott bátran folytatni lehetne, hol elha-
gyatott.

Csak hogy a városi hatóság annak
idején igyekezett a második sorban ma-
radni, és másokat tolni az előtérbe —
minek azután az a következménye vala,
hogy a kérdés megoldását oly uton kel-
lett keresni, mely — beavatottaknak —
már eleve nem sok reményt nyújtott arra,
hogy ezé hoz fog-e vezetni, és ha mégis:
hogy a hozzá kötött várakozásnak meg
fog-e felelni?

Szóval: a magyar leszá-
mító- és pénzváltóbank se-

gítségével a közraktárakat
Debreczenben felállítani,
nem tartottam és nem tartom
szerencsés gondolatnak,
még akkor sem, ha a hajlan-
dóság részéről meg is volna,
és látnók, hogy a fővárosi, —
általa kezelt — közraktár-
ak minden igényeket ki-
elégítenének.

Egy Budapestről nagyban vezérelt
debreczeni közraktár sohasem tudná a helyi
viszonyokat és követelményeket úgy
megfigyelni, mint egy, a helybeli
érdekeltség által teremtett, és
helybeliek által vezérelt
hásonló vállalat, mely utóbbi
csak arra volna hivatva, hogy a helyi
és környékbeli közérdeknek szolgáljon és
keressen más érdeket is, mint p. o.,
hogy az egész országos forgalmat a fő-
városban összpontosítsa, és magának
ezen az uton monopoliumot biztosítson.

Pedig mindenütt, ahol eddig köz-
raktárakat állítottak fel (hogy az oszt-
rák-magyar birodalom határát túl ne kel-
jen lépni, ott van Bécs és Budapest)
azt tapasztaljuk, hogy a városok maguk
állanak az élén: Bécsben házi ke-
zelés mellett, amit nem tartok egészen
célszerűnek és utánzásraméltónak; Bu-
dapestben csak első sorban, a ma-
gyar leszámitoló- és pénzváltóbank ál-
tali kezeléssel és nem engedik a tért
egyeseknek át, helyesen gondolkozván,
hogy minden magánvállalkozó első sorban
saját anyagi érdekét követné, holott a
városi hatóság, mely a közelebbi akarja
elősegíteni, erre csak második sorban volna
képtelen szívtel lenni, és legrosszabb
esetben még az indirect haszonnal is
beérhetné, melyre minden körülmények
között számítani lehet.

Hogy mennyire szükségesnek mu-
tatózik Debreczenben a közraktárak fel-
állítását, azt bővebben kifejtteni talán fe-
lesleges.

Ezután Zápolyának több csatáiban
részt vett; de további kiképzését szomjazva:
a harcizájánál a csendes elvonulást többre
becsülte; ez okból a Sz. Pálról nevezett —
remete barátok közé a rendnek budai ko-
lostorába belépett. Czellájában — a hazának
nehéz helyzetéről — és a megmentés mód-
jai felett Fráter György sokat elmél-
kedett!

Midőn a hadait széjjel eresztő Já-
nos királyt Ferdinánd vezére, 1527-ik évben
Egertől — Tarcaizig üldözte, diestelen fu-
tásában Sajó-Ládón találta, ki mint a rend-
perjelének, — Fráter Györgynek vendége
vala. —

Tarcal alatt, a Salm Miklóstól szenved-
ett vereségben János király szeptember 28-án
koronáját, hazáját s mindenét elhagyva me-
nekülni lett kénytelen; ha a tarcali csa-
páshoz hozzá adjuk, hogy hadainak lelke
— a nagy hadvezér Frangepán Kristóf ugyan-
ezen időben, — midőn az ostromlott Varasd-
várat kémlelte — Keeskés puskái által
meglovetett — és fejét vesztett hadai szét-
foszlottak, — ha tudjuk, hogy a két veszté-
s után az ingatag Perényi a magyar
koronával egyenesen Ferdinándhoz futott —
mindezek után teljesen belátjuk János ki-
rálynak kétségbe ejtő helyzetét.

De János Fráter György Lengyelhonba
követte; miáltal a bujdosó királynak tetemes
kártyát biztosított. — Kevés idő kellett
ahoz, hogy kitűnjék, miként Sajó Ládón
— a nyertesebb fél — a Fráter Györgyöt
magának megtartó János király volt.

A remete-barát csodákat cselekedett!
Nem hibáznék, ha az 1528-ik év végétől
kezdve 1551-ik évi december 17-efolyt idő-
szakot a Zápolyák uralmát tekintve, Fráter
György korszakának neveznénk.

A nehéz küzdelmekben lefolyt huszon-
három év alatt Fráter Györgynek nagysága

Tudjuk azt mindnyájan, hogy alkal-
matos magánraktárakban bizony szűkül-
ködünk, jó aratás idejében, ha a szállí-
tások újból megkezdődnek, úgy a keres-
kedők, mint a termelők nagyon gyakran
kénytelenek, helyszűke, avagy kétszeres
helykielégítések kikerülése végett árúikat
a fővárosi közraktárakba felküldeni, a
mi már magában véve, úgy az ille-
tőre, mint a helyi piacra nézve káros.
Az egyesre nézve: mert a terménynek
ittthon mindig aránylag több bece van,
és innét bárhova, sőt a kül-
földre is egyenesen mehet, előtte tehát
minden utnyitva áll, holott Budapestről
néha csak a fuvarbér számításban rej-
ülő bizonyos előnyök feláldozása mellett szál-
lítható el; a piacra nézve pedig: mert a
mennység a helybeli forgalomból elvonatik
és emélfogva a helybeli fogyasztás és
gyártásra (gőzmalomra) nézve tökéletesen
elvész.

Ezen raktárhiány miatt továbbá gyakra-
n fel nem használhatjuk a jó utakat,
és ha már e raktárak ürlnek is, őszszel
rendesen beáll a munkaidő vagy a roz-
sak, melyek azután a fuvarozást, és az-
al árúink értékesítését megakadályozzák,
és bennünket kényszerítenek hogy az
utak javulását bevárjuk, miatt sokszor
a legjobb alkalom az eladásra elszalasz-
tatik.

Országgyűlés.

Budapest, április 21.

A képviselőház ma tartó első ülését a
husvét szünidején. Képviselői úgy mint
karzati közönség csak csekély számban vol-
tak jelen. Az ipartörvényjavaslat
részletes tárgyalásának folytatása volt
napirendben s mindjárt a harmadik fejezet-
nél, mely a segédszámlyeztetésről szól, Irányi
Dániel emelt szót, nagy figyelemmel hallga-
tott igen szép beszédben ölelvén fel az egész
munkáskérdést, figyelemmel annak veszé-
lyeire és ajánlván orvosszereket. Az 61. §-nál
Polonyi oly értelmi módosítványt adott
be, hogy a mester és tanonc közti szerző-
dés bélyegmentes legyen, de módosítványa
68 szavazattal 44 ellenében elvetetett.

tündöklök, ki Solimán és Ferdinánd örök har-
czai, s a kinschalmozó nagyok önző gondol-
kodásai között, a szegény házat feltartá, sőt
mindkét ellenség által keresett szövetségesül
tűntette föl.

Fráter György hazánkban egyetlen me-
részt államférfi, ki a szétépett hazának
kétségbeesett helyzetét és teljes kimerültsé-
gét nem nézte télenül, sőt mentől inkább
tornyosultak a vészfellegek, ezeknek elhári-
tására merésznel-merészebb terveivel mindig
készen volt.

Bámulatos nagyságában, midőn a hazánk
után olálkodó két hatalmas ellent, két évtizede-
ken által egymással irtatja, szegény hazánkat
mint becses szövetségest, úgy Solimánnal,
mint Ferdinánddal, keresteti.

Fráter György honmódú törekvésében
kifogyhatatlan. — Merész vállalatának kivi-
telénél pedig akadályt nem ismerő hős vala.
Zápolya Jánosnak rendületlen híve, jutalma
a haldokló király elismerése, ki övégyét,
kisdéd fiát atyai gyámi gondjaira hagyta.
Fráter György Zápolya Jánosnál csak ha-
záját szerette jobban; ezt a török német ha-
talmak ellen, egy a változékony Izabellának
gyöngeségei, mint a Petrovicsok, Majláth-
rakonozatlankodásai ellenében, megtartani,
politikai religiójának dogmája volt. Mi volt
Erdélynek s Magyarországnak Fráter György?
— azt a hullaját csonkító gyilkosai jól tud-
ták, kik hitték, hogy az egyházfejedelemben,
Magyarországot kivégezték, de vegyük fel az
események fonatát.

János tarcali veresége után, testvére-
hez Borbálához, Zsigmond lengyel királyné-
hoz menekedett, de az európai hatalmaknak
haragját felő sógora, segíteni nem merte;
bátrabb és vendégszeretőbb vala az idegen
krakkói palatinus, Tarnow János, ki tarnowi
várat felajánlván, a bujdosó királyt több hó-
napon által szívesen látta.

A 62. §-nál Irányi Dániel a va-
sárnap munkaszünet iránt határo-
zati javaslatban törvényjavaslat beadására
kivánta utasítani a kormányt, s a ház e ha-
tározati javaslatot, hosszabb és érdekes esz-
mécsere után, melyben Széchenyi és
Tisza a miniszterek, továbbá Apponyi, Cser-
nátonyt és Gündöcs vettek részt, elfogadta.
A miniszterek nem elleneztek Irányi javas-
latát, de rátahtak a tömördek gyakorlati ne-
hezségekre, melyeknek főleg Tisza Kálmán
egész sorozatát említé föl s melyek ilyen
törvény megalkotását nehezítik. Cserná-
tony egyebek közt már azon irány és szel-
lem miatt sem fogadta el Irányi hat. javas-
latát, mely ujabbban nálunk lábra kezd kapni.
Szólok inkább „henyélés szünetelési” törvényt
szeretne alkotni.

A tárgyalás ma a 65. §-ig haladt s a
szakaszok változatlanul fogadtattak el.

Végül Tisza Kálmán adta meg rövi-
den a választ, a magyar marhabevi-
telt illető osztrák rendelet tár-
gyában hozzá intézett interpellációkra. A mi-
niszterelnök zajos éljenzések között egysze-
rűen utalt arra, hogy az alsó-ausztriai hely-
tartó ismeretes rendelete hatályon kívül he-
lyeztetett. Ugy a ház, mint az interpellálók
tudomásul vették a végleges választ.

A polonyi különösen kiemelte, hogy
örvendetes tudomásul veszi és őszinte meg-
elégedéssel constatálja hogy a kormány szá-
vai és tettei között teljes összhang volt.

Az egyiptomi harcztérről.

A szorongatott helyzetben levő Gor-
don tábornok Baker pasához intézett és ápr-
il 8-rol kelt távirata így hangzik: „Meg-
kaptam Baring főkonzul hézagoss tartalmu
táviratát, melyben közli velem, hogy Ber-
berbe nem küldetnek angol katonák és nem
azok bizatnak meg a Berber és Szuakin közti
országot biztosításával; de e helyett tárgya-
lások inditattak meg az arabokkal az iránt,
hogy ok teljesítsék ezt a feladatot. Ön jól
tudja, mily értéket lehet tulajdonítani az
ilyen tárgyalásoknak és mennyi időt raboltak
már el az erre czélzó intézkedések, csak mi-
óta az angolok Szuakimba visszatértek.

Elelemmel öt óra vagyunk ellátva,
csapataink mintegy 500 vállalkozó arabból
és 2000 lovas harcsozból áll. Helyzetünk ja-
valni fog, mielőtt a Nilus folyam vize emel-
kedik. Kassala, Dingo la és Berber
bizonyos ideig nem lesznek veszélynek kitéve.

Nem gondolja ön, hogy angol és ame-
rikai tőkepénzesektől mintegy 200000 fontot

Mig János Tarnowon tartózkodott Frá-
ter György volt legbizalmasabb tanácsosa;
ki háromszor jött be Magyarorszába, hol
Jánosnak csüggedező hivat kitarásra buz-
dította, s egyszersmind a Solimánnal kö-
tendő szövetségre előkészítette; a sirádi pala-
tinust a sima udvari embert Laszky Hyero-
nimust pedig Konstantinápolyba küldette, hogy
Jánost Solimán oltalmába ajánlja, kinek ol-
talmával Magyarországot visszafoglalhassa,
másfelől követet által a törökkel szövetke-
zésért a felelősséget az európai udvaroknál
Ferdinandra hárítottatta, sőt a Regens burghan
ülésező német rendek előtt egyenesen bevá-
dolta, hogy Ferdinánd igazolhatlan üldözé-
seivel hajtotta Jánost a törökkel szövetke-
zésbe, ugyancsak Tarnowban bizta meg Mics-
kericz lovagot, hogy zsoldos hadakat tobor-
zoljon; itt szövetkezett János Ferdinánd
ellen, a hesseni herceggel.

Lasky Konstantinápolyból Tarnowba
visszaérkezett s jelenté, hogy a velencei her-
cegeknek természetes fiával Grittivel tanács-
kozva, ennek közben járása után Solimán jól
fogadta, ki azt üzeni, miként János királyt
oltalmába fogadja, és oly mértékben fogja
segíteni, hogy Zápolya mindkét ol-
dálán nyugton alhatik.

Laskynak kedvező hírei után János ar-
ról is értesült, miként vezére Kun Gothárd
S. Patak alatt Ferdinándnak hadait tönkre
tette.

János Athinai vezetése alatt Lengyel-
honban szedett hadait előre inditva, Ver-
bóczy Istvántól s több hivatól követte, 1528
november 8-án Tarnowból hazaindult. Az ér-
kezőket Homonnán Homonnay Ferencz 8000
lovassal fogadta; Homonnán fogadta János
Mohamed beglerbégnék csapatját, ki jelenté,
hogy védelmére a török hadak a temesi
bánságba megérkeztek, János óhajtván a tö-
rökkel mielőbb egyesülni, Makó felé sietett,

lehetne kapni? azzal talán arra lehetne bírni a szultánt, hogy 2000 vagy 3000 nízamt Berberbe küldjön, azok segítségével nem csak rendet tudnánk teremteni, hanem megtörhetnők a mahdi hatalmát is, a mi már a szultán érdekében is üdvös volna.

A parancsnokságot Zobheir pasára bízám. Ha a Khartum felfegyverzett lakossága által tanúsított lojalitást és azt is ismernek, hogy miként fűztem a saját sorsomat az övékhöz, meg vagyok győződve, hogy kívánságomat igazoltnak fogják tekinteni. Aljasság volna, ha segélyekre minden eszközt meg nem ragadnánk. Itt az a hír van elterjedve, hogy Zobheir pasa Szoroskóban tartózkodik, mindenesetre megjegyzésre méltó, hogy erről hivatalosan sem értesítettek.

A pozsonyi marhavásár ünnepe megnyitása.

— A „Debr. Ellenőr” saját levelezőjétől. —

Pozsony, ápril 21. 1884.

Pozsony város ma ünnepet ül. A napok óta beállott rideg, esős időt az ég derűje váltotta fel, mintha a nap is ünnepleni akarná ez országos, de kiváltság Pozsony városára nézve fontos ügynek kedvező megoldását.

A vágóvölgyi vasut volt indóháza felé vezető út, hol több helyen olvasható a „marhavásárter” felírás, már kora reggel szokatlannul élénk képet mutatott. Uri fogatok, bérkocsik hosszú sora, érdeklődők egész serege sietett az ut végére, ahol gyönyörű kies térségen a marhavásárhoz szükséges helyiség berendezve van, mely kényelem és czélszerűség tekintetében nem hagy fel semmi kívánni valót.

Az első vásárra felhajtott 1200 darab, nagyjából magyarországi marha a lehető leggyönyörűbb példányokban már a szabad ég alatt voltak felállítva.

Tíz óra felé roppant néptömeg hullámozott a hivatalos helyiségek és a vendéglőnek berendezett épület körül, melynek kiálló erkélyzetén ott láttuk Pozsony megye főispánját, gróf Eszterházy Istvánt, a kormány képviselőjét, b. Lipthay miniszteri tanácsost, Pozsony város polgármesterét, Mergl Károlyt a megye és a város összes notabilitását.

Pontban tíz órakor az erkélyen mozgás, a közönség között „halljuk”, „halljuk” kiáltások után néma csend állott be. Pozsony városának nem rég választott főpolgármestere Mergl Károly, öszbevegyült hajú, körszakállú tekintélyes és rokonszenves arcú férfi, fekete, diszmagyar öltözetben magyar nyelven gyönyörű szónoklatot tartott, melyből a valódi hazaszeretet és lelkesedés tüze sugárzott ki. Előadta röviden a pozsonyi marhavásár sokat hányt-vetett ismeretes ügyét, s midőn felemlíté, hogy az osztrák kormány korlátozó rendeletei a pozsonyi marhavásárnak eleinte lokalizált ügyét országos fontosságuvá tették, s midőn e rendeletek által a magyar polgári jogok és törvények lettek megsértve, a magyar kormány tekintélyének súlyát látva vetette, törvényeink épségét az osztrák kormánnyal szemben megvédté s a pozsonyi marhavásárnak már-már elejtett ügyét felkarolta és megvalósuláshoz segítette, — beszédjét viharos és lelkes élénzés szakította félbe. — Végül Pozsony városa nevében köszönetet mond a

kormánynak, a jelenlévőket üdvözölve a vásárt megnyitottak nyilvánította.

Ezzel azonban a megnyitás nem ért véget s úgy látszik egy előre nem számított rögtönzött utójáték is következett, mely a maga nemében bizonyára ritkítja párját.

A közönség köréből ugyanis felkiáltások hangzottak: „németül is!” „németül is!” — A polgármester már eltűnt az erkélyen fennlevő kis tömegből, midőn a közönség köréből felszólalva ki az erkélyen levő főispánhoz: „Kérjük a főispán urat, németül is.” — „En szólnak?” — kérdi a derék főúr leereszkedőleg. „Nem, — szól az ismeretlen — a bécsiek kedvéért szóljon a polgármester ur németül is.” — Ismét mozgás az erkélyen, a polgármester előlép, s a magyarul mondott beszédet elmondta német nyelven is. Szavait ismét dörgő élénzés követte, majd ismét „halljuk!” „halljuk!” kiáltások.

Ismét csend, s az erkélyen előlép a bécsi mézárosok egyesületének elnöke, Nagelschmiedt ur, egy teljesen galambos hajú, kétfelé fésült szakállú, elegáns külsejű rokonszenves, megnyerő arcú, s csengő hangon, bécsi dialektussal elmondja, hogy bár sajnosan, de egyesületük kénytelen volt az érdekelte magyar vállalkozókkal egyesülni, a bécsi marhavásár ellenére a pozsonyi vásár ügyét diadalra segíteni, s kéri a hatóságok: támogassa őket vállalkaiban, örömmel győződött meg, hogy Magyarországon a magyar kormány tiszteletben tudja tartatni és meg tudja védeni a kereskedelmi és polgári jogokat. Magyarországon jogegyenlőség uralkodik. Nálunk Ausztriában — mondja — nincs így! — Viharos élénzés követte a derék bécsi polgár szavait, s reá gróf Eszterházy főispán szintén német nyelven válaszolva, biztosította őt és érdektársait, hogy a hatóság minden rendelkezésére álló eszközt fel fog használni a pozsonyi marhavásár elősegítésére és biztosítására.

A derék bécsi polgárnak kezét nyújtva mondja: Örömmel szorított önnel kezét, aki a magyar törvényekről és a magyar kormány működéséről oly igaz és találó szavakban tudott érdemleges és elismerő kifejezést adni.

Az élénzések elhangzása után Nagelschmiedt ur ismét előlépett, s német nyelven „Éljen a szép Magyarországnak”, „Éljen derék kormánynak”, „Éljen Pozsony városának” szavai után a közönség szétszórt, s a különösen Pozsony városára nagyjelentőségű vásár kezdetét vette.

V.

Pozsony, ápril 21. (Hivatalos jelentés.) Felhajtás 1185 db. Az egész felhajtás kevés lengyel és cseh marha kivételével magyar származású. Az első minőségű áru gazdagon volt képviselve, de gondoskodva volt kellő mennyiségű középszerű áruval is, a mult heti bécsi árak változatlanok maradtak és a paritás azon módon lőn helyreállítva, hogy a mézárosoknak általában a szarvasmarhák darabjéért Bécsig 2 fnt szállítási díj engedélyeztetett.

A bizlalók, noha a helyzet reájuk nézve határozottan kedvező volt, fölfelebb előzékenyek voltak, a mi a mézárosok részéről elismeréssel találkozott. A vásárra hajtott valamennyi marha délig el volt adva és 42 bécsi mézáros, kik külön vonaton érkeztek ide már semmit sem találtak és szükségletüket különféle telepekből kellett megrendelniük.

nak tapasztaló Jánost ébersége megmentette.

A jó Várday ezután is folytatá béke-kisérletét, miközben Ferdinánd hadai tovább dultak, Pekry Tótországot, Serély a felföldet, Török Bálint a dunántúli részeket ki pusztították.

(Folyt. köv.)

Petőfi-társaság.

A Petőfi-társaság vasárnapi felolvasó üléséről átvesszük a „Nemzet” referáciáját, mely így hangzik:

Az Akadémia kisebbik termét ma ismét nagy hölgyközönség töltö meg, s buzgóan tapsolta a társaság tagjainak és vendégeinek felolvasását.

Az ülés elején az elnöklő Komócsy József jelenti, hogy Sz. Fehérvár közönsége meghívta a társaságot a Horváth-ünnepélyre. A társaság az ünnepélyen képviseltetni fogja magát, Komócsy József (ki alkalmi költeményt olvas) Kiss József, Ábrányi Emil és Neugebauer L. által.

A felolvasások sorát Névy László kezdte meg J a k a b Ödön széköfoglaló kis rajzával: „A kakukkos óra.” Jakab Ödön e kis elbeszélésben mint költő mutatattja be magát. A gyermekéletből rajzol vonzó képet annak apró csínyjeivel, melyeknek leírásában itt ott igazi mester. Így megindító naivsággal festi, hogy mint szeppen meg a két gyermek, midőn a család új kakukkos óráját elrontják, s ezen a ponton igazi finom rajzát adja a gyermek lelki világának. A közönség a poétikus kis művet zajosan megtapsolta.

Margitay Dezső „Kerecsendi Örs” című balladája szintén nagy tetszéssel találkozott, de inkább egyes strófáinak szép csendülése, mint a költemény tárgyának alig elfogadható tragicumánál fogva.

Vidéki levél.

1884 és 1848. Templom és paplak építés. Géressy Kálmán történelmi kutatása. Új megyei közevet ut. Képvisező választási mozgalmak.

Földes, ápril 21.

Eseménydus esztendő lesz a mi falunk csendes életében ez az 1884-dik év. Nem hiába hogy két utolsó számának megfordulásából 1848 áll elő. Az ellenzéki vizezőelő újságok szeretik is e két év számot összehasonlítani, jobban fejezve ki a tény mibenvoltát, szomorú ellentétben állónak tüntetni fel. Amott az újra ébredés, a lelkesedés, az elvek és eszmék győzelme, a boldogság, emitt a hanyatlás, a lehangoltság, hűségesség, árulás, korrupció és még nem tudom miféle, monny borzasztó nyomor és betegség társadalom, nemzetben. Nincs helyen vitába bocsátkozni ezekkel a világot olyan sötét színben látó bus magyarokkal, hogy azuk van é hát vagy nincs. Én nem ilyen háládatlan szándékkal mártottam kalamarimba elraggott toku pennámat. Én a meddő vitaközség helyett egyszerű örvendéssel tényeket publikálok a „Debr. Ellenőr” olvasó közönsége előtt. Mert mi ránk, földesiekre nézve meg ez ideig — hála Istennek — a rendes kerekvágásban görög a világ kereké; és ha minden esztendőben úgy halad, mint az idén felülmúlunk valamennyi szomszéd községet.

Hogy pedig mindenké jó és szép renddel folyanak egymás után, első helyen említem (ugy is ez a régi szabály: ecclesia praecedit) megrongált templomunknak tavaj tervbe vett helyreállítását. Már ez év végén diszesíteni fogja a Czigler Győző vezetésével renovált templom aranyozott vörös rézzel fedett tornyával, vadgalambszíni hangonyzott vas fedelével, stilszerű faléktíményeivel különben is elég csinos piacunkat. A templom újra építésével kapcsolatban meg-tették minden előkészületeket, melynek a terv és költségvetés készítés (Czigler József és Sulyán Antal) az építési anyagok beszerzése, a mult századnak éppen utolsó évéből származó paplaknak a kor és szép ízlés igényeinek megfelelő átalakítására és kibővítésére. Az egyház 5000 forint kerek summat szánt rá Szeretném magam is zsebre venni!...

Virágvasárnapja nem csupán az egyház ünnepe volt nálunk, de a történet Muzsájáé is; a mennyiben Géressy Kálmán jeles történetbuvár látogatásával tiszteletben megköszöntük, felkutatva a parókián tartott özőn leveles ládát. Földes nemes származású közbirtokosainak, illetve ama néhány ősi, hogy úgy fejezzem ki magamat, „patrius” családjának, melynek együttes felügyelete alatt áll e láda, a legfelfigyelnyebben őrzött kincse volt ez a legújabb időkig. Talán magok se tudták miért? A mely ette sárgult papírok közt nem volt szabad senki-knek kutatni. Az okosabbak régóta élénk kíváncsisággal tekintettek arra az erősen megpántolt faalkotmányra, melyhez kezdetben 7 kulcsot készítettek a Sapi, Biró, Pécsy, Földessy, Szabó stb. családok, s még együtt, a nyolczadikát a pap kezére bízták.

Ugyan mit rejtgethett az a láda? Talán birtokjogaitak fétik ezek a hétszilvafás és bocksoros nemes ivadékok, kiknek 48 előtt minden ösük a legutolsó emberig nem fizetett adót, nem vámost és harminczadot? A titok Virágvasárnapján napvilágra került. Nagynehezen sikerült Nt. Bakoss Gábor lel-

Kerecsendi Örsze kerek szemű asszony, Szép nyaka azért van, hogy arra akaszson Aranypenzből fűzött czifra díszesget. Duzzadó keble, patyolat a karja, Píros kis szíjával megver, ha akarja. Árnyas két szemének pillantása éget.

Ez a kerek szemű asszony egy vén, de gazdag embernek a felesége; s beleszeret egy fiatal legénybe, ha neki megszerez egy arany penzből összerakott nyakéket. Ez a szerelem nehezen képzelhető el, s ezt az epedést az aranyos nyakék után megszerezhetette volna az ura is, aki módos ember volt. „Négy három csikója, nemesi portája, — kertjének híres volt minden szöge-bokra. — Az a legény agyonüti a nyakék tulajdonosát, — s megnyeri vele az asszonyt. S amikor agylkost keresik, ugyanez a kincsre vágyó asszony elárulja a saját szeretőjét, a kereső hadnagy-nak — egy pár csókért. S kelletlen a balladában az is, hogy Kerecsendi uram nem azért pusztítja el a házától a hűtlen feleségét, mert szeretőjét tartott. „Hogy szeretője volt, — hiszen fiatal még! — Dehogy elárulta, adta szeretőjét...” — A ballada tragikumában ebben nyilvánul:

Kerecsendi Örsze megvágyadt vén asszony; Vén nyaka azért van, hogy arra akaszson Sárgarézűből készült koldus-szabadságot. „Ez is volt valaha kerek szemű szép lány! Szép volt! De a lelke nagyon, nagyon hitvány. Okuljatok róla kerek szemű lányok!”

Az egész költemény, mint mondók, csakis az egyes versszakok szépen csendülő részleteinél tetszett a közönségnek, mely megtapsolta.

Ezután Prem J. felolvasott egy részt „Tiepolo” című szindarabjából. Végül Margitay Dezső olvasott föl Kereczay Vilmos vendégtől egy meleg hangon írt sok igaz lélekian vonásban gazdag rajzot: „A Csöreg István hitestárs” címzen egy olyan asszonyról, akinek kutyaszíve van, s ragaszkodik az ő urához, akit szeret, aki atyja két gyermekének,

kész urnak az indokolatlan hagyományos földesienységet eloszlatni és a láda megavált a buvár szeme előtt. Mi ösztönöz moudjuk, többet vártunk. Géressy Kálmán ur nem talált egyebet mint különböző nemesi jogokat magukba foglaló adomány leveleket a földesiek javára, kik hasznos fegyveres szolgálatakat tettek. Zápolya Jánostól, I. Rákóczy Györgytől, I. Leopoldtól és II. Rákóczy Ferencztől; azután vaskos peresomokat, melyek földesieknek Szabolcs vármegyével folytatott, hosszas, majduem szakadatlan küzdelmeit tartalmazták. Erre nézve megértésül adom, hogy Földes és Saáp teljesen nemes községek lévén, egyedül ilyek Szabolcsban, mint egy vármegyét alkottak a vármegyében, ez pedig, — hogy urbéri terhek alá vonhassa azokat, kétségbe vonta kiváltságait, Érdekes boszorkánypereknek is jött nyomára az érdemes történetű tanár, — melyekből megtudtuk azt is, a mit még a hagyomány sem mesélt, hogy a mi községünk hajdan pallos joggal is felvett ruházva, mint ilyen a mult század elején valami Vincze nevű vén asszonyt boszorkánysággal kivégeztetett. Ugyan e ladába helyezték volt el a mostani templom előtti építésére vonatkozó iratokat is, melyek 1762-ből kelnek, s felsorolják bennük az összes földesi nemes embereknek nevei is. Akkor még a mi falunknak 1200 lakosa volt s ma ez a szám majduem megnégyszereződött. Ezeknél becsesebb történelmi adatoknak nem jöttünk nyomára. Ime ezeket rajtették a nyilvánosságtól a mi emberek! Nagyon szeretnénk volna többek közt, ha találtunk volna hármi csekély nyomot is Szent Miklós elpusztításáról, melyet a földesi hagyomány, hova most ez ötezer holdas pusztát tartozik, a tatárjárással köt össze. De melyikkel? E kérdésre nem kaptunk még feleletet. Valószínű, hogy Szezdí basa szomorú emléktől dulásának lett áldozata e falu, melynek házhelyeit apró dobok jelölik az u. n. „telekhalom” környékén, hol a templom is állott. Községünk szép piros husvéti tojást is kapott ajándékkal attól a bizottságtól, melyet a tekintetes vármegye a megyei utak kiépítése ügyében küldött ki. Mert mindenesetre méltóörömt idézett elő körülünk ama hír, hogy a bizottság Nádudvartól Sápig, Kabán, Tetélen és Földesen át vezető megyei utat közel kiépítettíni javasolja. Vajha ne csak javaslat maradna! Nekünk égető szükségünk lenne erre a kö utra, melynek létrejötte sokat javíthatna azon a soha meg nem bocsátott egy-egy falusi gondolkodásmód szűlte hibán, melyet apáink elkövettek, mikor a p. ladány n. váradi vasutvonalk Földes alatt építését meg nem engedték. Mi ntódot keservesen is fájjaljuk az akkori irányadó emberek ostoba baklövését, és mélyen sahojtunk fel: „Hol állna most Földes, ha vasútja volna!” Szavamat megtoldom még egygyel. Pedig tudom dühösködni fognak miatta a saapi szomszédok, kik nem hagyják a nemesi jussot, nem halálíg, akarom mondani Romer Flórisig meg a királyig. Azt mondom ugyanis, hogyha csakugyan kiépítették az a szában forgó ut, hát nem lehetne-e azt a földesi templomtól egyenesen a saapi indóházig vezetni, olyanformán, hogy a fiúiskola mellett levő Hodosi féle telek egy része kisajátították; a sápiakat is ki lehetne talán valahogy engesztelni. Ez az ut a vasutat 1.5 kilométerrel hozni közelebb Földeshez a mostani 4.5 helyett. A képviselő választásról még alighatottak valamit. A szabadelvű párt már ugyan állí-

tott előtte azért még A mi falu a képletet párti válasz Csapó Istv nagyefölj Reménylő kikerálni a nőnk is sz sága az, h kedet bev 700 főtete ből átlana gyarapodo hatható s viselő test egy csinos tett e tava forint évi Segit

— A jövő vasár Gyula m állítás ok diját a h osztani. F hogy ezer ben megje

— A „gőzys”. A szutél a A akarja alk nyősebbek mert a kő Ugy hallj résznek k fog végbe

— D hirdetett, elmaradó folyó hó 2 tartatik. M közönség tesites kö

— K tünk; anna postahivat lott levele ösmeretlen

— E a szép utc zöld köves találó kere hol álló ju

— A natkozólag zet-ben: deki vasu gyar állam bevétele v zat is jött sutak által sut tulajdo a milyen lint az ös között m tányos álla mellebb il az által a vezetébe guk kényt

— A 25 éves ü Napló” ír rosi casin pítá meg a a városház után küld kesztőért, nyujt át. F mely a „ eloadni. A adása feje

— S Ameriká irja, márc hontas n ügyetlens történet, m harminczé

— A írják, a v a bécsi or a király zett és a ez többi börtönbün roly előtt Schloszar az itelele történet m A halálra voltak és a kinek e vagy ped óhajtanak egyikők a A kivége csendben kívánják, ket eltem temetésné szabad ve

— S A nagyk „Zala” ír tárgyalni, lári ügy

rományos fél-
ada megayılt
tén mondjuk,
a ur nem ta-
mes jogokat
eket a föld-
eres szolgál-
I. Rákóczy
Rákóczy Fe-
ókat, melyek
el folytatott,
küzdemeit
rtésül adom,
nemes közsé-
tesban, mint-
negyében, ez
ia vonhassa
gaikat, Erde-
nyomára az
— melyek-
ég a hagyó-
ségünk haj-
háza, mint
lami Vince
ségért kivé-
ezték volt el-
tésére vonat-
ól kelnek, s
földesi nemes-
ég a mi fa-
na ez a szám-
Ezeknél be-
nem jöttünk
a nyilvános-
on szerettük
volna barmi
elpusztítá-
y, hová most
k, a tatárja-
E kérdésre
szólni, hogy
ásainak lett
itt apró dom-
o m" kör-
Községünk
tt ajándékul
intetes vár-
gyében kül-
büromöt idé-
gy a bizott-
Tétlenül
t kövel kie-
javaslat ma-
k lenne erre
sokat javít-
sátható egy-
gülte hibán,
a p. ladány
alatt építé-
keserlesen
emberek os-
ajunk fel:
tia volna! —
el. Pedig tu-
saapi szom-
es jussot,
omer Flóri-
n ugyanis,
z a szobán
földesi temp-
jig vezetni,
ellett levő
juttattának;
alahogy en-
kilométerrel
4.5 helyett,
aligirhatók
nyan álli-
zonyt. Rő-
g igaz és
s követke-
a társaság
bemutatta
y a követ-
és elnöksé-
Petőfi társa-
án vidéken
hi, örömmel
rjük a tiszt-
egedet sz-
ezni szíves-
nésével le-
y, amelynek
alkotásait
gyobb ma-
s már is
a szépiro-
a tisztet
ob magyar
Hazaíui
S z a b a-
az alföld
megérke-
hogy le-
felolvasást.
végre ab-
gjai, hogy
atsák meg
ez ideig
k s z á t h
y László,
felolvasá-
ost is. E
Petőfi-tár-

tott jelöltet Csapó István személyében; de azért még a korteskedések nemindultak meg. A mi falunkat érte az a megtiszteltetés, hogy a kerület többi hat községének szabadellvü párti választói a mi vérünkkel való vérü Csapó István földbirtokos és a vármegyénel nagybefolyásu virilist jelölték ki képviselőül. Reménylünk, hogy zászlaja diadalmasan fog kikerülni a választási küzdelmekből. Kaszinónk is szépen gyarapodik, melynek bizony-sága az, hogy tavaly már 900 forintra emel-
kedett bevétele; s könyvtára megközelíti a 700 kötetet, melyek mind válogatott művek-
ből állanak s az idén ismét 60-rt. árúval gyarapodott. Bogdán Gábor fiatal földbirtokos hathatós támogatásával pedig a községi kép-
viselő testület által ingyen följajánlt helyre-
egy csinos ödeles kuglizó csarnokot építte-
tett e tavaszon, mely előreláthatólag 120-150
forint évi jövedelmet hoz pénzértára.
Segítse az Isten többre is!

Gyapáros.

Napi hírek.

— A debr. iparos ifjusági egyesület jövő vasárnap délután 4 órakor fogja a B. Gyulán múlt évben tartott orsz. munkaki-
állítás okmányait, érmeit és állami jutalom-
díjait a helyből résztvevő kiállítók között ki-
osztani. Felhívjuk ezennel az érdekelteket,
hogy ezen kiosztásnál az egyesület helyiség-
ben megjelenni szíveskedjenek.

— A lóvasut nem lesz lóvasut, hanem „gőzös”. A vállalkozó ugyanis a közúti va-
sútnál a legújabb szerkezetű kis gőzgépeket akarja alkalmazni. E gőzgépek azért is elő-
nyösebbek, mert gyorsabban megállíthatók, s
mert a kövezt a rongálástól megkíméltetik. Ugy haljuk, hogy a közúti vaspálya vonal-
részének közigazgatási bejárása esütörtökön fog végbe menni.

— Dalesztély. A folyó hó 5-ik napjára hirdetett, azonban közbejött akadály miatt elmaradt dalesztély e héten szombatn az az
folyó hó 26-án a „Korona” termében meg-
tartatik. Melyre minden műbarát, s a pártoló
közönség tisztelettel meghívatik. Bővebb ér-
tesítés közelebb közlötetik. — Az elnökség.

— Közbesíthetlen levelek. Felkeret-
tünk annak közvételére, hogy a helybeli
postahivatalhoz K o t z V o l f ezimére aján-
lott levelek érkeztek. Az illető ur lakása
ösméretlen lévén jelentkezésre kéri.

— Elveszett a Kandia szeglettől a
a szép utca szeglettig vasárnap délután egy
zöld köves arany medaillon. A szíves meg-
találó kéri a kapitányi hivatalnál átadni
hol illó jutalomban részesül.

— A Debrecezen-nánási vasutra vo-
natkozólag a következőket olvassuk a „Nem-
zet”-ben: A debreczeni hajdu-nánási helyi ér-
dekű vasut engedélyesei tárgyalnak a ma-
gyar államvasutakkal nevezett vonalak üzlet-
bevétele végett, mely alkalommal azon módo-
zat is jött szóba, t. i. hogy a m. államva-
sutak által szedett bevételekből a helyi va-
sut tulajdonosai oly hányadot kapnának, mint
a milyen a m. kir. államvasutaknál idon-
kint az összbevételek és a tiszta bevételek
között mutatkozik. Ez igen egyszerű és méltá-
nyos alap és mindenesetre kívánatos, hogy
mielőbb ily egyezmény létesüljön, minthogy
az által a közönség is olcsóbb vitelbérlek él-
vezetése jut, mintha az ilyen vasutak ma-
guk kénytelenitessenek a forgalmat kezelni.

— A „Szegedi Híradó” főnállásának
25 éves ünnepét illetőleg, mint a „Szegedi
Napló” írja, népes értekezlet volt a belvá-
rosi casinóban, mely a következőkben áll-
pítá meg az ünnepély programját: máj. 11-én
a városház nagy termében, megnyitó beszéd
után küldöttség megy Nagy Sándor szer-
kesztőért, kinek a bizottság emléktárgyat
nyújt át. Ezután következnek egy felolvasás,
mely a „Szegedi Híradó” történetét fogja
előadni. A délelőtti ünnepélyt a dallókor elő-
adása fejezi be, este pedig diszlokoma lesz.

— Szerencsétlenül járt magyarok
Amerikában. Mint az „Amerikai Nemzetör”
írja, márczius hó 13-án Virginia állam Poca-
hontas nevű községében, valakinek ügyetlensége által borzasztó légrobbanás
történt, melynél közel 112 ember, ezek közül
harminczhat magyar ember veszté életét.

— A Schenk pörben, mint lapunknak
írják, a végítélet tegnapelőtt délbén érkezett
a bécsi országos törvényszékhez. E szerint
a király Schenk Károlynak megkegyelme-
zett és a legfőbb ítélőszék a halálbüntetést
ez utóbbira nézve élethossziglani súlyos
börtönbüntetésre változtatta át. Schenk Ká-
roly előtt tegnap reggel, Schenk Hugó és
Schlosszerek előtt pedig délbén hirdették ki
az ítéletet. A kivégzés ma reggel 7 órakor
történt meg a törvényszéki épület udvarán.
A halálra ítélték tegnap már külön börtönben
voltak és senki hozzájuk nem mehetett, mint
a kinek erre hivatalánál fogva joga van,
vagy pedig a kit az elítéltek maguk látni
őhajtanak. A kivégzés úgy történt, hogy
egyikük a másik kivégeztetését nem láthatja.
A kivégzettek holttestét éjjel fogják egész
csöndben eltemetni, vagy ha hozzátartozók
kivánják, ki fogják szolgáltatni a holttestek
eltemetésére, a nélkül azonban, hogy e
temetésnek nagyobb feltűnéssel megtörténnie
szabad volna.

— Scharf Móricz második kiadásban.
A nagykanizsai törvényszék előtt, mint a
„Zala” írja, olyan ügyet fognak a napokban
tárgyalni, mely nagyon hasonlít a tiszta-esz-
lári ügyhöz, kivéve a rituális gyilkosság

vádját, s azt, hogy az ügy szereplői nem
zsidók. De meg van a holttest vízbeobása,
kifogása, a gyermek vallomása ez esetben
nem apja, hanem anyja ellen, — sőt még a
hullaszatás sem hiányzik a hasonlatosság
nagyobb fokozására. Az eset a következő:
Győrey György balatonparti, vashegyi ha-
lászlegény, állítólag benső viszonyt folyta-
tott Giber János vonyarazi asztalosmester
és boltos feleségével, Németh Juliával. —
Giber 1883. október 21-én hazulról el-
ment Tabra, aratást vállalni. Győrey is vele
ment, állítólag azért, hogy a Balatonon át-
vigye őt. Három hétig aztán híret sem hallot-
tak Gibernek, míg végre nov. 13. Balaton-
Berény és Keresztur között két halász legény
egy férfi holttestét fogta ki a Balatonból. A
holttest beleakadt hálójukba s így került ki a
vízből. A halászlegények Vonyarazra szálltak
a holttestet, melyben már előzőleg felismerték
az eltűnt Giber holttestét. — Vonyarazon
az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a
szerencsétlen embert a fejére mért ütésekkel
elkábították, s így dobták a vízbe, melyben
mintegy három hétig lehetett. A gyanu mind-
járt Győreyre és az asszonyra esett, kik a
vizsgálatot vezető Csasznyák Miklós kir. al-
járásbíró előtt mindent tagadtak, de a meg-
gyilkolt Giber tíz éves fiának vallomása s
egyéb gyanukok alapján a kir. ügyészség
vadás alá helyezését indítványozta.

Irodalom.

— Csiky Gergely új darabja. Csiky
Gergely új darabját, a „Buborékok” című
vigjátékot pénteken adták elő Budapestén a
nemzeti színházban. Valamennyi lap konsta-
lálja, hogy a darab sikert aratott; s a szerzőt
többször kihívták. A buborékok alatt ama
szétpattanásra hívatott teket, számításokat
és álmokat kell értenünk, amelyekkel az em-
bereket hibáik, gyarlóságaik, ferdeségeik, ész-
és szívbéli fogyatkozások bítegetik, míg a
valóság jobb meggyőződsére nem tanítja őket.
A Pesti Napló kritikusa szerint a fölvetett
eszmé mélyebb drámai elemzésébe szerző
nem bocsátkozik. Inkább csak pedzi tárgyát.
Nem annyira az élet képét nyújtja, mint
színjátékát. De nagy érdeme a kiváló szín-
padi rutin, melylyel mindezt élénk juttatja,
itt-ott felcsillan egy egy találó vagy tréfás
megjegyzés vagy mindvégig elismérésre kész-
tet azon ügyesség által, melylyel a helyze-
tetet kizsákmányolja. — Az e tekintetben
tanusított gond és ez által elért siker
egy a r á n t m é l t ó Csiky hírnevéhez. —
A Pesti Hírlap szerint egy életkép e darab,
következős szatirikus irányzattal, —
gyakran ríktó színekkel festve. Drámai ese-
lekmény kevesebb van benne, mint Csiky
bármely darabján; az alakok ama gazdagsá-
gát sem találjuk meg, melyek más színmű-
veit olyan változatossá tették. De a közön-
ség éberségét ebben sem hagyja lankadni;
végig tudja ügyesen ringatni a komoly és
vig hangulat hullámai közt, és e kétségkívül
szerényebb igényű darabbal is jó mulatságot,
szórakoztatást estét szerzett.

A vörös frakk szalonképes.

Sok mindent megér az ember életében,
ha a sors különös rosz szeszélyéből kényte-
len hosszabb ideig járni a világ sáros, poros,
görgönyökkel és tövisekkel megrakott ország-
utját.

Egyszer régen, kicsi kis fiu voltam még,
akkor emlékezem rá, hogy hallottam beszélni,
minő zajt ütöttek a lapok, hogy két mágánás
ifjú, egy kissé neki champaignerozott hangu-
latban, a rókadadászat utáni déldről vörös
frakkban mentek be a nemzeti színház ope-
rai előadására.

Szőrnyű botrány volt az, a lateinernek
összedugták fejüket és az újságírók éles
hangu aperüket és ezikkeket irtak róla és
most, Párisban, a Szajna parti ragyogo Ba-
belben, a hol a divatot csinálják, kimonda-
tot a fekete frakk anathémája s megérjük,
hogy komornyiknak vagy pinczérnek fogják
nézni már a jövő farsangon is azt a dandyt
a ki azt a hallatlan merényletet fogja elkö-
vetni chic ő felsége és minden jobb izlés el-
len, hogy fekete frakkban fog mutatkozni a
szalonok és a báltermek sikos parquettjén. ...
Istenem, milyen szép is lesz az, ha egy
galoppe infernale után az urak lihegve, iz-
zadva fognak megállni a nagy csillár alatt
s fött rák színi arczaik egybe fognak hang-
zani frakkjuk biborpiros szöveteivel.

— Ah édesem minő csuf leszessz már
a jövő farsangon lángszin hajaddal — vörös
frakkodban! — sóhajt Eveline ábrándosan
tekintve völgyenyére s eszébe jut előbbi ké-
rője, Alfonz, ki hollófürteivel érdekes hal-
vány arczával olyan bájos lett volna a bi-
borszin fecskefarkban és valóban soha na-
gyobb forradalmat nem idézett elő még a
férfidivat körében valami, mint a vörös frakk-
nak szalonképesítése.

A szöke férfiakat leveri, a barnák új-
jognak. Mennyire fogja ezeket emelni ez a
szín, melyet eddig legfeljebb nyakkendőkben
volt szabad használniok.

A szabók egyre-másra rendelik a skar-
lát posztót s nem egy arzlán készített már
a vörös frakkot, nehogy valaki megelőzze —
a jövő farsangon.

A róka vadászok hagyományos toillette-
te hát egyszerre szalon képes lesz, a bíbir
színi posztó elfoglalja birodalmát divatvo-

lágban és jövőre már csak hirmondóként fog
szerepelni a régi fekete frakk, mely annyi
éveken át volt souverain uralkodó az udvari
bálaktól kezdve le egészen a Buzalka vigal-
makig. ...

Urak, urfiak! a farsang még meszsze
van, készítse mindenki előre a vörös trak-
tot, nehogy még megérje azt, hogy ha vala-
melyik idei bál ösméretsége elé áll a tavalyi
fekete frakkban, az majd így szóljon hozzá:
„Jean! kérek egy pohár vizet!”

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.)

Az országházból.

Budapest ápril 22. A képviselőház-
ban a kereskedelemügyi miniszter benyuj-
totta a műborokról szóló törvényjavasla-
tot, melyet azonnal a közgazdasági bizott-
sághoz utasított a ház, hogy még a jelen
ülésszakban letárgyaltathassák. Az ipar
törvényjavaslat tárgyalása foly.

Schenk H. és Schlossarek kivégeztetése.

Bécs apr. 22. Schenk Hugót és
Schlossarek Károlyt a leány gyilkoso-
kat ma reggel 7 órakor végezték ki a
fogház udvarán, hol mintegy 200 főnyi
közönség nézte végig a szomorú jelenet-
et. Schlossarek teljesen meg törve lépett a
bitófa alá és reszkető hangon következőket
mondta: „Bocsássátok meg gonosz tetteimet,
bocsánat. Átok Schenk Hugóra!” Schenk
Hugó mosolyogva, arcza a közönbösség-
nek kinyomtatva állott az akasztófa alá.
Vég szavai ezek voltak: „adják át üd-
völetemet a feleségemnek!” A holttes-
tek egy óra múlva vétettek le a bitófa-
ról és honczolás végett a halottas kama-
rába szállítottak.

VASUT.

Debreczenbe érkezik:

Budapestről	érk. d. e.	3 ó. 45 p.
„	„ d. u.	3 ó. 19 p.
Szatmárról	„ d. e.	11 ó. 27 p.
„	„ este	8 ó. 30 p.
Kassáról	„ d. e.	11 ó. 42 p.
„	„ este	8 ó. 07 p.

Debreczenből indul:

N. Vár—B. pest felé	d. e.	11 ó. 50 p.
„	este	8 ó. 50 p.
Szatmár felé	d. e.	4 ó. 15 p.
„	d. u.	3 ó. 49 p.
Kassa felé	d. e.	7 ó. 57 p.
„	d. u.	3 ó. 39 p.

Felétős szerkesztő és kiadó lapnagydono
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.

E L J E G Y Z É S.

Wieder Gedeon

Nyir belteki fiatal kereskedő eljegyezte
Schvartz József helybeli kereskedő ked-
ves leányát

E s z t i k é t .

Köszönetnyilvánítás.

Nechtville Mária a szerencsétlen ön-
gyilkos leány temetési költségeire az alatt
írottak szívesek voltak kisebb nagyobb ösz-
szeged adományozni. Így: Pap Mihály 21 frt,
Láposy Ágnes 5 frt, Szabó Mária 5 frt, Ma-
tyik Klára 2 frt, S. S. 1 frt, K. M. 1 frt,
özv. Szabó Imréné 1 frt, Weisz Katalin 1 frt,
Sz. K. 1 frt, J. L. 1 frt, Sajtos Zsuzsanna
1 frt, Hannig Gyula 60 kr, Mendelovics A.
50 kr, N. N. 50 kr, Grib V. 50 kr, Csúrka
Mária 60 kr, Jank Mária 50 kr, Auspicz
Paula 50 kr, Jank Mária 50 kr, Kovács Ju-
liánna 50 kr, Stark Amália 50 kr, Kufcsák
Juliánna 50 kr, Kerekes József 40 kr, Mar-
ton Jánosné 40 kr, Doby Mihályné 40 kr,
R. L. 40 kr, Lusztig A. 40 kr, F. E. 40 kr,
Bálint Zsófia 40 kr, Blaskó Teréz 40 kr, Ge-
róvi Györgyné 40 kr, Gönczy Juliánna 30 kr,
Irsay Miklós 30 kr, Lejón Péter 30 kr, Schvarek
Lina 30 kr, özv. Puskás Istvánné 20 kr, Bá-
nyay Sára 20 kr, Mózes Zsuzsanna 20 kr,

Steinhaus Katalin 20 kr, Péntek Sára
20 kr, Kis Zsuzsanna 20 kr, Puchán Anna
20 kr, Dellán Juliánna 20 kr. Fogadják a
fentírt adakozók halás köszönetünket.

Láposi Ágnes, Szabó Mária
a meghaltak barátai.

Eladó butor és zongora.

Egy egész szoba butorzat és egy
zongora elutazás miatt eladók. Megtekin-
hetők kis-várad-utczán (az „Európa” ká-
véház épületében) 2120 sz. a. Bulster-
féle ház, délelőtti 9-től délután 2 óráig.

A vizsgálat eredménye.

Utóbbi időben az oly gyorsan közked-
veltséget nyert Brant-féle Svájci labdacso-
kat, több kitűnő vegyész megvizsgálta, s
vizsgálatuk eredménye az: hogy e labda-
cokban semmi ártalmas, a testre nézve
rosz hatásu anyag nem található, mert azok
mindig egyformán, csakis oly alpesi gyógy-
füvekből vannak készítve, melyek a táplál-
kozási s emésztési zavarokban, a gyomor,
máj, bél stb. bajaiban kitűnő hatásnak.

A valódi Brant R. gyógyszerész-féle
svájci labdacok, a melyek hatásáért jótáll-
hatunk, gyógyszerzetárakban kaphatók (egy
doboz ára 70 kr.) s szükséges, hogy czim-
jelvényök a fehér kereszt vörös mezőben s
Brandt R. névaláírása a dobozokon meg-
legyen.

Nyujtsuk a szerencsének jobbunkat!
500 000 márka főnyereményt ígér ked-
vező esetben a legu-
jabb hamburgi nagy pénzsorsjáték, mely a
magas kormány által jóváhagyott s biz-
tosított.

Eme újabb játék-tervezet előnyös be-
rendezése abban áll, hogy rövid pár hó le-
folyása alatt 7 sorsolásban 100 000 sorsjegy
közül 50 500 nyereménynek kell bizton
történni, ezek között vannak főnyeremények
esetleges 500 000 r. márka, illetőleg

1 nyerem. 4 m. 300 000	25 nyerem. 4 m. 10 000
1 nyerem. 4 m. 200 000	50 nyerem. 4 m. 5 000
2 nyerem. 4 m. 100 000	106 nyerem. 4 m. 3 000
1 nyerem. 4 m. 90 000	253 nyerem. 4 m. 2 000
1 nyerem. 4 m. 80 000	6 nyerem. 4 m. 1 500
2 nyerem. 4 m. 70 000	515 nyerem. 4 m. 1 000
1 nyerem. 4 m. 60 000	1036 nyerem. 4 m. 500
2 nyerem. 4 m. 50 000	2902 nyerem. 4 m. 145
1 nyerem. 4 m. 30 000	összesen 19463 nyeremény
5 nyerem. 4 m. 20 000	4 m. 200, 150, 124, 100,
3 nyerem. 4 m. 15 000	94, 67, 40, 20.

Ezen nyereményekből az első osztályban 4000 sorsolati-
k 157 000 m. összegben. — Az 1 oszt. főnyeremény 50 000 m.
tesz s a 2-ikben 20 000, a 3-ikban 10 000, a 4-ikben 5 000, az
5-ikben 3 000, a 6-ikb a 10 000, a 7-ikben azonban csontig 500 000
illetőleg 300 000, 200 000 stb. márka emelkedik. — A nyeremény-
húzókat természetileg hivatalosan vannak megállapítva. — Ezen
nagy, az állam által biztosított pénzsorsjáték legközelebbi nyere-
ményhúzásához

1 egész eredeti sorsjegy csak 6 m. vagy 350 ft. o. é.
1 fél „ „ „ 3 „ „ 175 ft. o. é.
1 negyed „ „ „ 1 „ „ 90 kr. o. é.
Mindennemű meghívások, a pénz beküldése, postai uti fi-
zetés vagy az összeg utánavétele mellett rögtön a legközelebbi
teljesítetnek, mindenki az állam címzérével ellátott eredeti sors-
jegyet költök saját kezébe kapja.

A megrendelésekhez a szükséges hivatalos tervezetek in-
gyen mellékelnek, melyekből egy a nyeremények beosztása az
illető osztályokra, mint szívből az illető betétek is megállíthatók és
minden húzás után érdeklő teleinknek felvisszük mikül megküld-
jüka hivatalos húzási lapstromot. Kiváratra hivatalos tervet előre
megküldjük — megjelölés végett — bérmentve, és készek va-
gyunk az utóbbi esetben a sorsjegyet az összeg visszafizetése
mellett kúszá előtt visszavenni.

A nyeremények kifizetése természetesen pontosan állami
garantia mellett történik.
Csoportoztatunk mindig a szerencse kedvelője volt, és ér-
deklő teleinknek gyakran a legnagyobb nyereményeket fizetik
ki, többek között 250 000, 100 000, 80 000, 60 000, 40 000 stb.
márkával.

Egy ily, a legrendelhető alakra fektetett vállalatnál előre-
látólag mindenütt a legelőnyösebb részvétre lehet bizton számi-
tani s idejük említfogva, hogy minden megrendelést teljesítünk,
a megrendeléseket már is minél előbb, és mindenesetre

folyó évi április 30 íka

előtt egyenesen hozzánk beküldni.

Kaufmann és Simon bank- és váltó-üzlete
Hamburgban.

U. i. Ezenmel köszönetünket nyújtunk az eddig meg-
ajándékozott bizalomért, s midőn eme újabb sorsjáték kezdével
a részvétre felhívunk, ezennel is igyekvni fogunk, állandóan
pontos és teljességgel kiszámítható által igen tisztelt főleink
teljes megelégedését kiérdemeln.

A FENTEBBIEK.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legújabb áldados
SAVANYU-KÜT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kitűnő hatásának bizonyult köhögéssnél,
gégebajoknál, gyomor- és holvagh-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

A tavaszi-idejű beállítás friss töltésű ÁSVÁNY és GYÓGYVÍZKÖR

raktáramat dusan berendeztem, melyet a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlok u. m.
Bilini, bikszádi, bártfai, borszéki, budai, czigelkai, csizi, Eusi, Eger Ferencz és sóforrás, gleichenbergi, giesshübl, iván-dai karlsbadi minden forrás, kisingi, Rákóczy, halli, lipiki, marienbadi, mohai-ágnes, margit, parádi, preblui, seltersi, szolyvai, szulini, rohitsi, stb. és karlsbadi só.

továbbá mindenféle

Törött kész festékeket,

Len olajat, firneisot, ecsetet.

Szoba-padló és butor lagot,

mely a bevonás után két órára teljesen megszárad.

Különösen pedig

FÜSZER-ÁRUKAT.

Tisztelettel

VARGA LAJOS.

Főter a m. k. posta hivatal mellett.

Légzőhurut, teljes étvágytalanság, légzési szükség, mellfájás, heves és kínos köhö-ges meggyógyított.

Bátorítás a vigasztalanoknak és nehéz betegeknek!

Ezeren, kiket már mindenki csaknem elveszítettnek hitt, e gyógyhatású italnak kö-szönik életüket s élvezik most annak örömeit.
(A meggyógyultak saját szavai.)

Hoff János es. kir. udvari szállító urnak

Bécsben, gyár: Grabenhof, Bräunerstrasse 2, gyári raktár és iroda I. Graben, Bräunerstrasse 8.

Rozsnyó, 1883. szeptember 21.

Első sorban fogadják legbensőbb forró köszönetemet jó kimondhatatlan gyógyha-tású Hoff János-féle malatagyártmányait, melyekkel — ezer hála istennek — sok és súlyos bajomat csitapította. 64 éves nő vagyok, férjem timár, a leghidegebb, leg-zordabb téiben is kénytelen vagyok vásárokrá járn, sokat szenvedtem nehéz télek-zésben, mellfájásban, heves köhögésben, mégpedig súlyosab, 3-4 héten át feküdtem kellett és gyakran 9-10 napon át, éjjel-nappal kénytelen valék ülni, mert a ful-ladástól képtelen voltam feküdni, a gyógyszerék pedig nadályokkal és vesicetorral együtt sem sokat használtak. Ekkor olvastott férjem az ön gyógyhatású szereit felől s 1879 óta használok az ön kifejezhetetlen jótékony Hoff János-féle malatagyárt-mányait, istennek hála, a legjobb eredménnyel. Méggyógy-szer: legmelegebb köszönetem! Bátorítom 30 palack Hoff János féle friss malatagyártmányi egészségi sör-t gyors-szállítványként, utánvét mellett kérni.

Rozsnyó, Felső-Magyarország.

Kirner Jozefina.

Baja, 1881. november 27.

Tudatom önnel, hogy az ön Hoff János-féle malatagyártmányának használata, 73 éves atyámnál, ki makacs légzőhurutban és teljes étvágytalanságban szenvedett, mely betegségek minden gyógyszerrel daczoltak, a hurutot elmulasztotta s étvágyát i-mei helyreállította. Következik a megrendelés 50 palack malatagyárt-mányi egészségi sörre, 2 kilo malatá-csokoládéra és 5 zacskó malatacukorkára. Tisztelettel D. Löwy.

Cím: Deutsch Simon Tokajban, Magyarországon.

Statisztika és elismerés.

Alapítási év: 1847. — 59. kitüntetés. — Több mint 1 millió köszönet-irat. — A Hoff János-féle malatagyártmányok eladása minden művelt államban, 27,000 elá-rusító-helyen eszközöltetik, ebből esik Nyugat-Európa 12,800, Kelet Európa 9000, Amerikára 4300; ezekhez igénybe vétetik Európában 1600, Amerikában 400 új-ság. — Az 1876. és 1877. évben 9 udvari szállítói patenssel kitüntetve. (Ezek között az osztrák császár, a német császár és a szász király 6 felségeik újabb kitüntetései) minden ország orvosai rendelik, a beteg előszeretettel használja s bennük üdülést, erősödést talál. A nem valódi malatagyártmányok nélkülözök a Hoff János-féle ma-latagyártmányok győft-pótlékát s azoknak eddig még el nem lesett készítési mód-ját. Vételnél szigorúan tessék megfigyelni a védjegyet (Hoff János féltalálá arezképe-álló oválban) E védjegy nélküli hamisítványok nem bírnak gyógyhatással.

Főraktár Debreczen: Csanak József fűszerk., továbbá Rickl József Zelmós Gerebly Fülöp és Varga Lajos uraknál. Nyiregyháza: Korányi Imre gyógy. Nagyvá-rad: Jacky Antal. Nagy-Károly: Ujházy István, Kaufmann Jakab, N-Bánya: Ifj. Orosz István. Szatmár: Jakó Mihály. Zilah: özv. Weiss Sámuelné. H-Böszörmény: Dengyel László továbbá az ország minden nevezetesebb gyógyszerárában.

Árlejtési hirdetmény.

A tokaj-hegyaljai takarékpénztár rész-vénytársulat igazgatósága, Tokajban a főútcán levő egy emeletes házát és en-nek mellékeépületeit, az intézet helyisé-gében látható két tervezet bármelyikének megfelelőleg átalakíttatni szándékozván, az erre szükséges építkezési munkálatok-nak verseny útján leendő vállalkozhatása céljából írásbeli ajánlatok beadására ár-lejtést hirdet.

Mindkét terv külön költségvetéssel bir. Az átalakítási munkálatok az egyiknél 16230 ft 37 krra, a másiknál 10787 ft órákor a városház nagy tanácstermé-20 krra előirányozvák, melyeknek 10%-ja ben tartandó nyilvános árverés után haszonbérbe fognak kiadatni és a felté-telek megtekintés és azokról tudomás-pénzbenbenyújtandó ajánlatokhoz csatolandó.

A részletes tervezetek, az ezekre vonatkozó költségvetések, valamint az ár-lejtési, illetve építkezési feltételek az in-tézet illetékhelyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az 50 kros bélyeggel ellátott írás-beli ajánlatok az intézet igazgatóságához ezimezve f. é. május hó 20-ig adandók be.

Kelt Tokajban, 1884. április hó 17.

Az igazgatóság.

500

szivarka

TÖLTŐ-GEPEMMEL

mely érezhetően igen csinosan készítve, 3 különféle erő-ségben, vékony középfaj, vastag, különböző, nélkül használati utasítással együtt 65 kr. Csak akkor valódi, ha czégem bele van vésve.

Az en szivarka-hüvelyeim, szintén három erősségben, csak a valódi

francia-büznéküli

„Le Houblon”-papírból (fehér) vagy kukoricza-papírból (sárga) következő áron kaphatók:

1000-re 1.80

Szipka rész nélkül, sima 1000-re 1.30

Szipka rész nélkül, elegáns aranyjegygyel, 1000-re 1.05

Szipka rész nélkül, sima 1 karton 500 dróbbal 1.50

Szipka rész nélkül, elegáns arany, kék vagy fe-kete jeggyel, 1 karton 500 darabbal 1.50

II. rendű minőség, szintén fehér vagy sárga melyet mások első rendű képen ajánla-nak, ára:

Szipka rész nélkül, sima, 1000 darab 1.50

Szipka rész nélkül, elegáns aranyjegygyel 1.30

Szipkával, sima, 1000 darab 1.80

Szipkával és elegáns arany, kék vagy fekete jeggyel, 1000 darab 2.20

Közönséges tömő gépecske hozzá 1.10

Levélbeli megrendelések utánvétellel vagy az ösz-szeg beküldése mellett. Ismételtedők százalékos kapnak.

Bejegyzett védjegy.

Övös! Hamisításoktól megóvásuk céljából minden karton a fenti keresk. törvényszéki bejegy-zett gyár-jegygyel van ellátva.

Cawley & Henry párisi

francia szivarka és gépecské raktára:

Wlach Albert.

Bécs, Mariahilferstrasse 58.

(ezelőtt Praterstrasse 18.)

2214.

1884.

Arverési hirdetmény.

Sz. kir. Debreczen város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a sziki-gyakori 388 hold szántó és kasáló föld, az ezen gyakorolható kisebb kir. ha-szonvételi regále joggal; továbbá a 721 holdat tevő úgy nevezett „Vekeri ka-szálló”; végre a ser-regálejog, azaz serfőzési, sermérés és serbehozatali vámszedési jog az ezekhez tartozó, a feltételekben körülírt helyiségekkel együtt a folyó 1884 év május hó 9-én d. e. 9 órákor a városház nagy tanácstermé-20 krra előirányozvák, melyeknek 10%-ja ben tartandó nyilvános árverés után haszonbérbe fognak kiadatni és a felté-telek megtekintés és azokról tudomás-szerzés végett a számvető hivatalra ki-adatnak.

Miről mind a mostani bérlő, mind a jövőre bérelni kívánók értesítettek. Debreczen 1884 április 18-án.

A városi tanács.

!! VASBUTOR RÉSZLETFIZETÉSRE !!

Ágyak, gyermekágyak, bölcsők, gyermek-kocsik, ejjei szekrények, asztalok marvanyval és a nélkül, mozdósasztalok, sodronybetétek, kanapék, fontelek, székek, kerü padok székek és sátrak, löször, afrik, tengeri fű és száma; matrácok, stb. stb. félhavi és havi részlet-fizetésre.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöl-tettek. Kiváratra árjegyzékek és mintalapok ingyen és bérmentve küldetnek.

Hoffenreich Jakab

vasbutor és gyermekkocsi gyári raktára Budapest, V. fűrdő-utca 4 sz.

„Rudolfsbad“

vízgyógyinfézel

Reichenauban (Alsóosztrákországon).

476 meternyre a tenger felett. A

payerbachi déli vasut állomás-nál. Bécsből a déli vasutal 2 órai

távolságban.

VIZGYÓGYÁSZAT

(Villanyosság és Massage)

Az idény kezdete május 1-én.

Megnyílik az üdítő csarnok, savó, tej és mindennemű friss töltésű gyógy-vizekkel, május 15-én, az uszoda (730 meter felszin) június 1-én.

Jegyzékek kiváratra a fűrdő-felügyelőség által ingyen küldetnek.

Bővebb tudósítást szerezhetni:

Waissnix J. M. örökösainél,

fűrdőtulajdonosok.

Dr. Siegel Nándor

május 1-ig Bécsben.

IX. Brunnlgasse 4.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang és érezöntödéje. BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCA 66.

Ajánja gyártmányát mint magyar különlegességet,

kutakban és mindennemű szivattyukban.

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbírtokosok és magánzók részéről, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MACÁN-FÜRDŐK

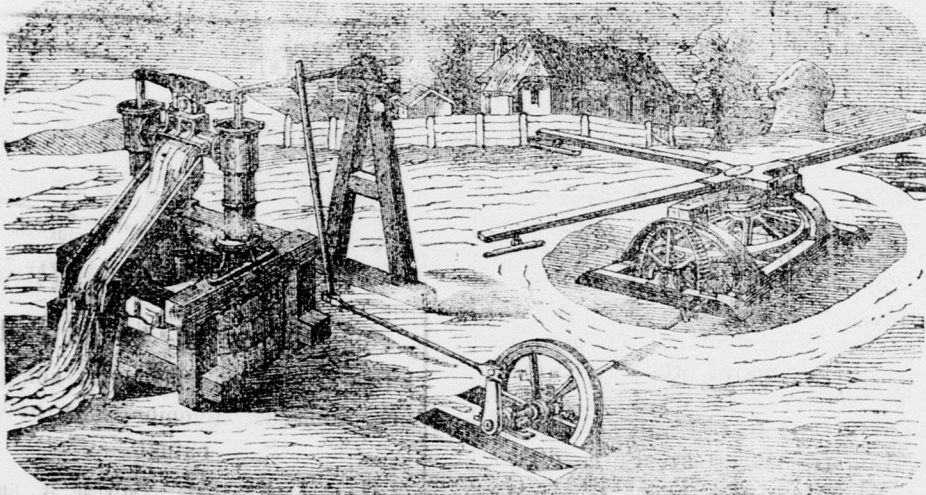
felszerelésére

szagmentes ürszékek

felállítására és minden vízművi munkálat gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kiváratra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

Debreczen, 1884. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr” könyvnyomdájában. Piacs. SIMONFFY-ház.